

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดลำพูน

Administration of the Excellent Student Support System in Secondary Schools in Lamphun Province

¹ชุตินา เจริญผล, ²สังวาล วังแจ่ม, ³สมมาตร คำวังนัง และ ⁴ธรรมรส โชติกฤษกร
¹Chutima Jarernphon, ²Sangwan Wangcham, ³Sommart Kamwatjanang and
⁴Thammaros Chotigunjara

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
North-Chiang Mai University, Thailand.
E-mail: ¹chutima.jarernphon@gmail.com, ²sangwan@northcm.ac.th,
³sommartk@gmail.com, ⁴thammaros@northcm.ac.th

Received March 13, 2025; Revised April 20, 2025; Accepted April 25, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศ และแนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน ที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2566 จำนวน 234 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ เลือกแบบเจาะจงจำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนา คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครอบคลุมนักเรียนทุกคน 2) ส่งเสริมการดำเนินการตรวจสอบ สรุปและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้าน การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ 4) ส่งเสริมการประสานงานกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และ 5) ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลให้ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาโดยขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของแต่ละคน

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศ; โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน

Abstract

This article aimed to study the administration of the excellent student support system and guidelines for the development of the excellent student support system of secondary schools in Lamphun Province. The sample included 234 school administrators, and teachers of secondary schools in Lamphun Province who received the award for the student support system in the year 2023 and 7 qualified experts in an interview, selected by a specific selection. The tools used included questionnaires and interviews, data analysis with mean, standard deviations, and content analysis.

The results showed that the administration of the excellent student support system of secondary schools in Lamphun province, in overall was at a high level. On a side-by-side basis, it was found that most of them were at a high level. The average was in descending order as follows: the area of promoting student development, followed by the area of preventing and solving problems, the area of knowing students individually, in terms of screening students, and in terms of referral, respectively.

The development guidelines were: 1) School administrators promote the preparation of records of home visits to cover all students; 2) promote the implementation of ongoing checks, summaries and reports on student screening; 3) promote the organization of homeroom activities, home visits, classroom meetings, activities to enhance living skills and learner development activities regularly; 4) promote coordination with parents or related parties thoroughly; and 5) school administrators supervise teachers to refer students with problems, depending on the nature of their problems.

Keywords: Student Support System; Guidelines for Developing an Excellent Student Support System; Secondary Schools in Lamphun Province

บทนำ

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่านักเรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาไปตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ผ่านการประเมินที่ครอบคลุมทั้งพัฒนาการของผู้เรียน พฤติกรรม การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อให้เหมาะสมกับระดับและรูปแบบการศึกษา นโยบายด้านการศึกษาของประเทศไทย มีการกำหนดและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการดูแลพัฒนาการอย่างเหมาะสม และคุ้มครองสิทธิของเด็กทุกคน โดยเฉพาะในมาตรา 22 ที่กำหนดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2563) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ยังให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เสริมสร้างคุณภาพของครู และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดการจัดตั้ง พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มุ่งสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสจนสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินโครงการ "OBEC CARE" เพื่อคัดกรองความเสี่ยงของนักเรียนและจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ป้องกันการหลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งเป็นมาตรการเชิงรุกตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่เน้นการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) ในปี พ.ศ. 2567 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นปีแห่ง "การดูแลช่วยเหลือ คัดกรอง เพื่อความสุขและความปลอดภัยของนักเรียน" ภายใต้แนวคิด "เรียนดี มีความสุข" เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันส่งเสริมการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเสมอภาค (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน 7 สหวิทยาเขต โรงเรียนในสังกัด 46 โรงเรียน แบ่งเป็น 2 จังหวัดได้แก่จังหวัดลำปางจำนวน 31 โรงเรียน จังหวัดลำพูนจำนวน 15 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพแห่งความสุข เชื่อมโยงทุกโอกาส สร้างสังคมอนาคตที่ยั่งยืน” มีกระบวนการและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 ด้วยรูปแบบ HQO2 LPSMILE องค์กรคุณภาพแห่งความสุข (Happiness Quality Organization 2) กำหนดพันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูนสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อได้รับโอกาสด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง เสมอภาคและเท่าเทียม มีระบบบริหารจัดการกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ให้ได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, 2567)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือที่ชัดเจนมีคุณภาพ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานประสานงานร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสำคัญ ในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม นำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547)

การดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ได้มีการใช้คู่มือการดำเนินงานเป็นแนวทาง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมุ่งหวังให้พวกเขาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน และการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบนี้ในโรงเรียน ทั้งยังมีการให้รางวัลและเชิดชูเกียรติแก่โรงเรียนที่ดำเนินงานได้ดี รวมถึงครูและนักเรียนที่มีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการพัฒนาระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, 2563) จากการรายงานข้อมูลนักเรียนที่ออกกลางคันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาทางครอบครัว การมีฐานะยากจน และการต้องออกไปทำงานเลี้ยงครอบครัว (ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, 2567) ปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความจำเป็นที่ครูผู้รับผิดชอบในการดูแลนักเรียนจะต้องใช้กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุน

เป็นไปอย่างเหมาะสม แม้จะมีปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน แต่จากการสัมภาษณ์กับผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ พบว่า กระบวนการนี้ยังคงได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

บทความนี้นำเสนอการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน วางแผนพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำแนวทางในการพัฒนา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน

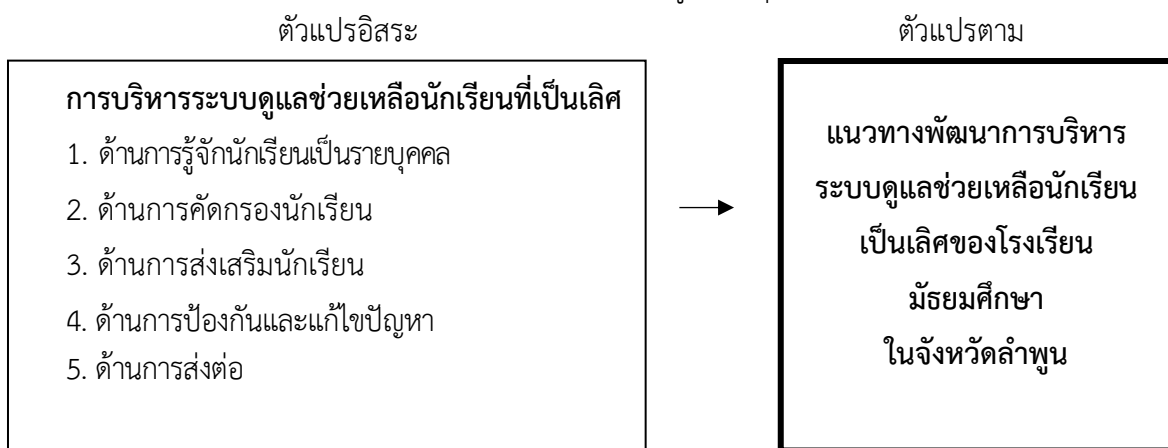
การทบทวนวรรณกรรม

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบมีขั้นตอนใช้เครื่องมือที่ชัดเจนมีคุณภาพ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานประสานงานร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน โดยใช้กรอบแนวคิดของ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) เท็ดศักดิ์ ยะยอง และ สนิท หาจตุรัส (2563) พรวิมล กลิ่นศรีสุข และ มานิตย์ อาชานอก (2564) พัชรา หงคำมี และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2566) ศรัณย์ เปรมสุข และ คณะ (2567) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน ได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2567 ที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2566 จำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน ครูผู้สอน จำนวน 570 คน รวมทั้งหมด 599 คน (ระบบสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ปีการศึกษา 2567)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2567 ที่ได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ ความถี่และค่าร้อยละ เสนอในรูปแบบตาราง
2. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศ 5 ด้าน โดยการทำค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้าน เสนอในรูปแบบตาราง แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผลของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดลำดับความสำคัญ เพื่อรวบรวมเป็นแนวทางในการพัฒนา

สถิติที่ใช้

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
2. หาค่าสถานภาพส่วนบุคคล ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการการเรียนรู้ในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน สรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูนโดยรวมและรายด้าน โดยรวมและรายด้าน

	การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.39	0.47	มาก
2	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.39	0.51	มาก
3	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.55	0.49	มากที่สุด
4	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.52	0.50	มากที่สุด
5	ด้านการส่งต่อ	4.14	0.89	มาก
	โดยรวม	4.24	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน สรุปได้ ดังนี้

ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการดำเนินการตรวจสอบ สรุปและรายงานผลการคัดกรองนักเรียน มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเตรียมการและรวบรวมข้อมูลนักเรียน ซึ่งครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการใช้เครื่องมือคัดกรองที่หลากหลาย เช่น แบบประเมิน SDQ และ EQ โดยมีการมีส่วนร่วมจากครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเอง ข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองจะถูกบันทึกในระบบ OBEC CARE ซึ่งช่วยในการติดตามและการดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาจะทำการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผลเป็นรายบุคคล ก่อนจัดทำรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการช่วยเหลือนักเรียน และมีการติดตามการบันทึกข้อมูลในระบบ OBEC CARE อย่างต่อเนื่อง

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครอง และกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมโฮมรูมดำเนินการเป็นประจำทุกวัน และมีการบันทึกข้อมูลส่งงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านและประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความร่วมมือในการดูแลนักเรียน โรงเรียนยังจัดกิจกรรมเสริมทักษะ เช่น Role play, Case study, การจัดหลักสูตรระยะสั้นด้านอาชีพ และกิจกรรมพัฒนาทักษะผ่านชมรมและกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษผ่านการแข่งขันและการดูแลจากครู

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการประสานงานกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้ช่องทางสื่อสารออนไลน์และแอปพลิเคชัน การจัดทำบันทึกการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง และการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้ประสานงานหลักในการติดตามนักเรียน โดยมีการเยี่ยมบ้านและติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นอกจากนี้ยังมีการแบ่งประเภทปัญหาเพื่อการจัดการที่เหมาะสม เช่น การจัดคลินิกแก้ไขผลการเรียนและการติดตามการมาเรียนผ่านระบบออนไลน์ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและผู้ปกครอง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการรายงานผลการมาโรงเรียนและการเข้าเรียนเพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีประสิทธิภาพและทันเวลาที่

ด้านการส่งต่อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลการส่งต่อนักเรียนไปยังครูผู้เชี่ยวชาญตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเริ่มจากการประเมินปัญหาเบื้องต้นผ่านการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน จากนั้นจัดทำแผนผังการส่งต่ออย่างเป็นระบบ เช่น การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนไปยังครูแนะแนว ปัญหาสุขภาพส่งต่อครูพยาบาล ปัญหาด้านระเบียบวินัยส่งต่อครูฝ่ายปกครอง และปัญหาด้านสุขภาพจิตส่งต่อครูนักจิตวิทยา นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการรับเรื่องส่งต่อและช่องทางการให้คำปรึกษาผ่านแอปพลิเคชันจดหมายออนไลน์ โดยมีครูนักจิตวิทยาเป็นผู้ดูแลระบบและติดตามผลการช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ปกครอง เพื่อดูแลความปลอดภัยและช่วยปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน

อภิปรายผลวิจัย

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน พบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการจัดทำแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้าน การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการประสานงานกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่มีความสุขผ่านกระบวนการทางการศึกษาและการส่งเสริมป้องกันช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรของโรงเรียนในทุกกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุมิตร เพลลอย และคณะ (2566) พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน อภิปรายผล ได้ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดทำแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยเริ่มต้นจากการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครูที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดเป้าหมายในการเยี่ยมบ้านนักเรียน พร้อมศึกษาคู่มีระบบดูแลช่วยเหลือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน โรงเรียนได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันที่ให้นักเรียนและผู้ปกครองกรอกข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้น จากนั้นครูที่ปรึกษาจะบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมระหว่างการเยี่ยมบ้าน ข้อมูลที่ได้จะถูกบันทึกในระบบ OBEC CARE เพื่อใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล และพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน โรงเรียนยังมีการติดตามผลและปรับแผนการช่วยเหลือตามกรณี และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือมี

ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านดอยคำ โดยเน้นการประชุม วางแผน และให้ความรู้แก่ครูที่ปฏิบัติการเยี่ยมบ้าน ตามความต้องการของนักเรียน และงานวิจัยของ ญัฐกานต์ รักษา และ สายสุดา เตียเจริญ (2564) กล่าวว่า การเตรียมบุคคลและการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้การดูแลมีประสิทธิภาพ

ด้านการคัดกรองนักเรียน คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการดำเนินการตรวจสอบ สรุปและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการเตรียมการและการรวบรวมข้อมูลนักเรียนที่ใช้ในการคัดกรอง ซึ่งครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินการคัดกรองด้วยเครื่องมือหลากหลาย เช่น แบบประเมิน SDQ และแบบประเมิน EQ โรงเรียนดำเนินการอย่างรอบด้านให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง หรือแม้แต่นักเรียนเอง โดยเฉพาะในการประเมิน SDQ ที่มีการประเมินจากครู ผู้ปกครอง และนักเรียนประเมินตนเอง ข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองจะถูกบันทึกในระบบสารสนเทศ OBEC CARE เพื่อประกันโอกาสทางการเรียนรู้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การตรวจสอบและรายงานผลการคัดกรองมีความเป็นระบบ โดยครูที่ปรึกษาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล วิเคราะห์และสรุปผลการคัดกรองเป็นรายบุคคล แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนต่อไป รวมถึงการกำกับติดตามการบันทึกข้อมูลในระบบ OBEC CARE อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรวิมล กลิ่นศรีสุข และ มานิตย์ อาษานอก (2564) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสมและรายงานผลการคัดกรองทั้งรายบุคคลและรายห้องเรียน

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมโฮมรูม การเยี่ยมบ้าน การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมโฮมรูมทุกวัน โดยมีรูปแบบและช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมเป็นเวลา 10-30 นาทีในช่วงเช้าหลังเลิกแถว ซึ่งครูที่ปรึกษาต้องบันทึกข้อมูลและส่งงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียน ในส่วนของการเยี่ยมบ้านและการประชุมผู้ปกครอง โรงเรียนได้จัดทำแผนการเยี่ยมบ้านอย่างเป็นระบบ และจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยมีการกำหนดประเด็นที่ชัดเจน เช่น กฎระเบียบ การปฏิบัติตนในโรงเรียน และการประชุมเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อสร้างความร่วมมือในการดูแลนักเรียน สำหรับกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เช่น การเล่นบทบาทสมมติ (Role play) การศึกษากรณี (Case study) และการเชิญวิทยากรภายนอก นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการมีงานทำ เช่น การทำข้อตกลงกับวิทยาลัยการอาชีพในการจัดหลักสูตรระยะสั้นที่มีใบรับรอง รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นทักษะด้านอาชีพ เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างเชื่อม ช่างยนต์ และช่างไฟฟ้า โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านชมรม ชุมนุม สถานักเรียน และกิจกรรม TO BE NUMBER ONE โดยส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถเฉพาะด้านให้มีโอกาสพัฒนาทักษะ และส่งเข้าประกวดแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา หงคำมี และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ และงานวิจัยของนุชธิดา ก้อนพิลา (2567) พบว่า สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ของโรงเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ของโรงเรียน

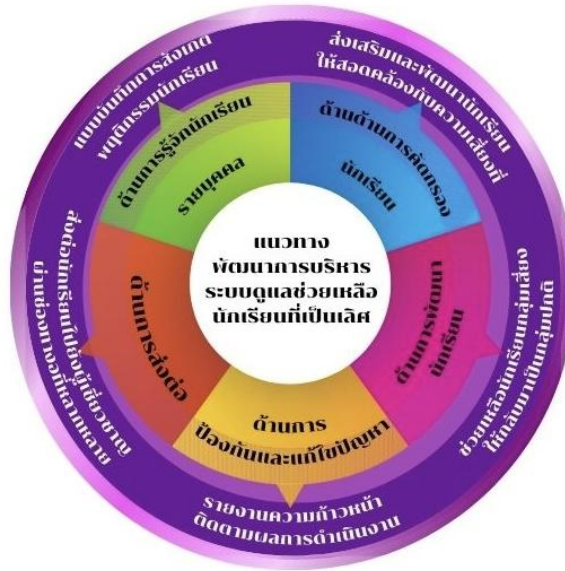
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมส่งเสริมการประสานงานกับผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้ช่องทางการสื่อสารหลากหลาย ทั้งแบบออนไลน์และแอปพลิเคชัน เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา มีการจัดทำบันทึกการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการนัดหมายรายบุคคลในกรณีที่มีปัญหาพิเศษ โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้ประสานงานหลักกับผู้ปกครองในกรณีที่มีปัญหาของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีการติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและออกเยี่ยมบ้านในภาคเรียนที่ 2 สำหรับนักเรียนที่มีปัญหา นอกจากนี้ยังมีการจัดประเภทปัญหาของนักเรียนเพื่อการจัดการที่เหมาะสม เช่น ด้านวิชาการ โดยจัดทำคลินิกแก้ไขผลการเรียน เช่น การแก้ไขเกรด 0, ร, มส.มผ. และด้านพฤติกรรม โดยติดตามการมาเรียนและการหนีเรียนผ่านระบบเช็คชื่อออนไลน์โรงเรียนยังมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น เทศบาลและสถานพยาบาล รวมถึงการร่วมมือกับผู้ใหญ่บ้านในการไกล่เกลี่ยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคโนโลยี เช่น การนำแอปพลิเคชันมาใช้ในการรายงานผลการมาโรงเรียนและการเข้าเรียน ทำให้การสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ ยะยอง และ สนิท หาจตุรัส (2563) ได้ศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง และงานวิจัยของณัฐกานต์ รักษา และ สายสุดา เตียเจริญ (2564) ได้กล่าวถึงการเพิ่มบทบาทของครูแนะแนวในการดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหามาพร้อมทั้งเพิ่มการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อให้การแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ด้านการส่งต่อ คือ ผู้บริหารสถานศึกษากำกับดูแลการส่งต่อนักเรียนให้ครูที่สามารถให้การช่วยเหลือได้โดยขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาที่นักเรียนเผชิญ โดยการเริ่มต้นจากการประเมินปัญหาเบื้องต้นผ่านการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลโดยครูที่ปรึกษา และการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจสภาพปัญหาของนักเรียนอย่างชัดเจนการส่งต่อจะทำโดยครูที่ปรึกษาจัดทำแผนผังการส่งต่อและการส่งเสริมที่เป็นระบบ แบ่งตามประเภทของปัญหา เช่น ปัญหาด้านการเรียนจะส่งต่อไปยังครูแนะแนว, ปัญหาสุขภาพส่งต่อไปยังครูพยาบาล, ปัญหาด้านระเบียบวินัยและพฤติกรรมส่งต่อครูฝ่ายปกครองหรือฝ่ายกิจการนักเรียน, และปัญหาด้านสุขภาพจิตส่งต่อครูนักจิตวิทยาโรงเรียนยังมีการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อช่วยในการส่งต่อ โดยการจัดทำแอปพลิเคชันสำหรับการรับเรื่องส่งต่อ ซึ่งช่วยให้การประสานงานระหว่างครูผู้คัดกรองและครูผู้ให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาช่องทางทำให้คำปรึกษาผ่านแอปพลิเคชันจดหมายออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกปรึกษาปัญหากับครูที่ตนไว้วางใจ ครูนักจิตวิทยาจะเป็นผู้ดูแลระบบและทำการติดตามผลการช่วยเหลือและบันทึกการส่งต่ออย่างเป็นระบบในกรณีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาพฤติกรรม โรงเรียนมีการร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น การจัดตั้งโรงพักจำลองในโรงเรียนและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น การเข้าค่ายคุณธรรมและกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน โดยครูฝ่ายปกครองและครูที่ปรึกษาร่วมกันดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา หงคำมี และ สุวิวัฒน์ จุลสุวรรณ (2566) และ พรวิมล กลิ่นศรีสุข และ มานิตย์ อาษานอก (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการส่งต่อในสถานศึกษา รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประสานงานการส่งต่อนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน ได้พบองค์ความรู้ใหม่ คือ แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศ ที่สำคัญมาใช้ได้แก่

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ด้านการส่งต่อ ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

จากแผนภาพที่ 2 แสดงถึงผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน ที่สามารถอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาคควรจัดทำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ขณะที่อยู่ในโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาคควรวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในแต่ละ กลุ่มให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่เป็นอยู่หลังจากมีการพิจารณาข้อมูลนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน สถานศึกษาคควรมีการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาให้ สามารถกลับมาเป็นกลุ่มปกติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา สถานศึกษาคควรมีการประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงาน และ รายงานความก้าวหน้าแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างเป็นระบบผ่านช่องทางสื่อสารสังคมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
5. ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาคควรส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยมีวิธีการสื่อสารผ่านช่องทาง ออนไลน์ที่หลากหลาย

สรุป

แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลำพูน พบว่าผู้บริหารควรมุ่งเน้น การบันทึกการเยี่ยมบ้าน ด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดทำแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน นักเรียนให้ครอบคลุมนักเรียนทุกคน การคัดกรองและติดตามผล สนับสนุนการตรวจสอบ สรุป และรายงานผลการ คัดกรองนักเรียนอย่างต่อเนื่องกิจกรรมเสริมสร้างนักเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น โฮมรูม การเยี่ยมบ้าน

การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมเสริมทักษะการดำรงชีวิต และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การประสานงานกับผู้ปกครอง ส่งเสริมให้มีการสื่อสารและประสานงานกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และการดูแลดูแลส่งต่อนักเรียน โดยกำกับดูแลให้ครูที่ปรึกษาสามารถส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังหน่วยงานที่เหมาะสมตามลักษณะของปัญหานั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นเลิศ ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรจัดทำแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะที่อยู่ในโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ครอบครัวคลุมยิ่งขึ้น

ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่เป็นอยู่หลังจากมีการพิจารณาข้อมูลนักเรียน

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ควรมีการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาให้สามารถกลับมาเป็นกลุ่มปกติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรมีการประเมินผล ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานความก้าวหน้าแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างเป็นระบบผ่านช่องทางสื่อสารสังคมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ด้านการส่งต่อ ควรส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยมีวิธีการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อภายนอกของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2563). *พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2567*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ณัฐกานต์ รักษา และ สายสุดา เตียเจริญ. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13(1), 112-127.
- เทิดศักดิ์ ยะยอง และ สนิท หาจตุรัส. (2563). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 8(30), 247-256.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรวิมล กลิ่นศรีสุข และ มานิตย์ อาษานอก. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 4(10), 147-157.

- พัชรา หงคำมี และ สุวัฒน์ จุลสุวรรณ. (2566). การพัฒนาแนวทางดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 12(1), 423-436.
- นุชธิดา ก้อนพิลา. (2567). รูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 15(1), 242-260.
- ศรัณย์ เปรมสุข, อนุชา กอนพ่วง, รัตนะ บัวสนธ์ และ ปกรณ์ ประจัญบาน. (2567). การพัฒนารูปแบบบริหารเชิงกลยุทธ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 26(1), 303-320.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน OBEC CARE*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- สุมิตร เหงวลอย, นุชนรา รัตนศิริระประภา และ ชัตติยา ดั่งสำราญ. (2566). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนราษฎร์บำรุง. *วารสาร มจร ปรัชญาปริทรรศน์*, 7(2), 503-512.